

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 3. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1'20, z dostavljanjem na dom K 1'50; s pošto celoletno K 20'—, polletno K 10'—, četrtletno K 5'—, mesečno K 1'70. — Za inozemstvo celoletno K 30'—, — Naročnina se pošilja upravnistvu. — Telefon številka 118.

DAN

NEODVISEN POLITICEN DNEVNIK.

Posamezna številka 6 vinarjev.

Uredništvo in upravnistvo: Učiteljska Tiskarna, Francišanska ulica št. 8. Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglaševanje plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana iz zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglaševanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko. — Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Pismo iz Beograda.

Belgrad, 3. (16.) dec. 1912.

Pri kosilu sva se sešla skupaj in seveda — pripravila sva tudi pri tem točen program, na katero stran se obrneva popoldne. Saj se že nekaj dni nisva videla in to je bilo za oba cela večnost, ker mene kličejo moje službene dolžnosti v svoje naročje, njega pa vežejo knjige, oziroma jih večkrat zveže, da počivajo v kavarni poleg njega, medtem ko on (namreč moj prijatelj) študira francoščino iz časopisja. No, pohvaliti pa ga moram vendar, jaz n. pr. — ko bi bil njegov profesor — bi mu dal same najboljše reče, posebno iz hudomušnosti.

»Popoldne pa greva na purana, da ga boš lažje obiral potem v „Dnevnu“, pravi moj prijatelj in pristavi, »ampak končnega cilja še sam ne vem, kam poideva. Drživa se smeri vedno za nosom in pobirajva „paberke po ulici“, ker pod tem naslovom ti niti državni pravdnik nič ne more, saj si vendar v svoji koži.«

»Grem, ali le pod pogojem, da pustiš tvoje muhe pajkom nad tvojo posteljo na razpolago.«

Sede v prvi tramvajski voz, ki ga dobiva in hajdi — proti pokopališču. Srečo sva imela, da sva še lahko položila kosti najinega rojstva na klop v tramvaju, ker takoj za nam se je vsula cela množica ljudi, črno oblečene dame in »žalujoči« gospodje. Toda morala sva izstopiti in prepustiti našim »zanamcem« gorka prostorčka, kar spovednik naju je opozoril, da je voz rezerviran za »pratinjo«, po naše bi se reklo za pogrebce. Spogledala sva se in oba sva si mislila isto: »No, kaj tacega pa niti Ljubljana nima, da bi se ljudje vozili za pogrebom s tramvajem in to celo brezplačno, ker »žalujoči« ostali plačajo en bloc cel voz.«

Pogrebci so se odpravili naprej. Midva sva pa počakala, da vidiva pogreb. Nič novega. Vsak dan so po trije, štiri pogrebi padlih junakov srbske vojske in kako naj bi naju iznenadil vojaški pogreb. V ospredju je nosil križ priprost vojak, za njim pa je korakala godba in kakih 150 vojakov tretjega poziva s puškami, nato pogrebni voz s črno krsto, na njej črna čepica s prekrizano sabljo. Za krsto so se vozili v kočijah duhovniki in bližnji sorodniki, pogrebci pa so že čakali med tem na pokopališču.

Vstopiva torej v drugi tramvaj. Tu naju je doletela nenavadna čast biti za tolmača. Neka dama iz »blažene« Prusije zasledovala je svojega nezvestega, ki ji je baje odnesel ključke od njenega kovčega. Videla ga je vstopiti v tramvaj, ki se je malo prej odpeljal v isto smer, poklicala je takoj stražnika v tramvaj in tam sva pojasnila celo »zadevo« javnemu organu, kakor jo je nama povedala dama. Kaj se je potem zgodilo, kronika molči, ker na prihodnji postaji je dama s stražnikom izstopila.

Za nama sva čula laški govor, obrneva se in moj prijatelj se takoj zaplete z dvema regnikoloma v pogovor. Pravila sta, da sta iz Udine in da sta tu že dve leti kot kamnoseka. V zadnjem času sta delala pri stavbi nove kraljeve palače, ker pa ni delavcev, tudi ona dva ne moreta delati. Povedala sta tudi, da jih je več sto Lahov v Beogradu, ki delajo tukaj, le žal, da je vse delo popolnoma ustajeno. Ker se boje vojne, poidejo zopet v domovino. Naš pogovor

je zmotil spovednik, proseč nas za en dinar drobiža, moj prijatelj odsteje zaželeno svoto drobiža, med katerim je bila tudi ena avstrijska dvajsetica. Spovednik izroči drobiž neki postarni gospe, ta ga prešteje in vrne avstrijsko dvajsetico z besedami:

»Ne ču ja švabski novac.«

»Zašto ne? Ovo je novac, kao novac,« pripomni spovednik.

»Ne ču švabski novac, kažem, dajte mi srbski ili kojigod čete, samo švabskog ne ču.«

»Na mrtvoj stvari ne moremo, da smo osvnetnici, pravi spovednik in vzame avstrijsko dvajsetico ter ugodi želji srbske žene.

V kotu takoj poleg vrat tramvaja sedi vojak, očitno ranjenec. Znanec ga zapazi ter ga takoj radostno pozdravi.

»Zdravo brate! Kada si došao? Žena ti je poslala novac, primio li si? Takođe ja sam ti već više puta pisao, čak nisam dobio odgovora. Kako se imaš? Zdrav nisi, to znam! Jesi li ranjen?«

Tako je spustil prijatelj na tega ranjenega vojaka celo ploho vprašanj in z enim oddihom je hotel izvedeti vse in mu razložiti vse novosti naenkrat.

»Sada sam došao sa Skoplja. Bio sam osamnast dana tamo u bolnici. Fala Bogu, ranjen nisam, ali prezebao sam,« hudo kašelj mu je zaprl nadaljni govor. Za hip je zopet nadaljeval:

»Več dva meseca nijesam video ni ženu ni decu. Novac i karte sam primio, ali pisati nisam mogao. Bio sam u dvanaestih bitkah. Strašno brate! Strašno. U vodi, u kiši i u blatu smo se borili. To znaš brate, da Srbi nikad ne popusti. Kuršumi (krugle) letale su nam okolo glave, cepali su naša brata, a cepao je i Turak još više, nego mi.«

»Ampak sedaj si zdrav?« vpraša ga prijatelj.

»Nisem še popolnoma zdrav, vendar sem veliko bolji, kot sem bil. V Skoplju smo imeli jako dobre zdravnike. Bili so Francozi, Angličani, Rusi itd. in so si vsi prizadevali, da nam kar najbolje in čimprej pomagajo. Postrežba je bila dobra in ko sem odšel, dobil sem še 35 dinarjev bolnišnice in tega, kar sem imel dobiti od naše divizije za hrano.«

»Zakaj pa nisi ostal še nekaj časa v bolnici, dokler popolnoma ne okrevaš? Videti si bled.«

»Ako bo treba, pojdem v bolnišnico sem, da sem vsaj bližje žene in otrok, vem, da skrb za me, ker jim nisem nič pisal. Pa z Bogom, brate! Moram iti domov.«

»Čakaj, grem tudi jaz s teboj.«

In odšla sta prijatelja, priprosta delavca, da iznenadita bolnikovo ženo.

Zrla sva za njima, dokler nista izginila za vogalom. —

Po Teraziji koraka v dvostopu štirinajst turških vojakov v spremstvu enega neboroznega srbskega vojaka, vse se preriva v vozu, da vidi — v sedanjem času že itak znane turške obraze.

»Delati gredo.«

»To ni mogoče, ker bi morala biti z njimi straža.«

»Izpušeni so na svobodo,« pravi neki narednik v vozu, »jaz vem, ker sem komandant straže pri glavnem vходу v grad, kjer so bili

»In — gospod vitez je odklonil kratko in malo. Njegov meč vam ni na razpolago, sir.« Franc I. je namršil obrvi.

»Že dobro,« je dejal. »To mi kaže pot, kako naj postopam v bodoče s tem pustolovcem.«

»A gospod vitez ima opraviti z vsem tem še drugače, v tem namreč, da išče svojega otroka ... sina, ki mu je bil ukraden ... in ki sem ga jaz našel!«

»Kdo je ta sin?«

»Rokovnjač Manfred, sir!«

Franc I. je planil po koncu.

»Ali veste to z gotovostjo?« je vzkliknil.

»Tako gotovo vem to, da lahko rečem, da mora vitez De Ragastan čez nedolgo najti svojega sina, ki ga potem odvede s seboj, tako da ostane Manfred neznan, čeprav vas je zasmehoval sredi vašega Luvra!«

»Dovolj, Monklar! Kdaj hočete marširati nad Dvor Čudežev?«

»Vidim, da se vašemu Veličanstvu vrača prava zavest moči in ponosa, kakršna pristaja kralju ... Vse, kar treba, je ukrenjeno. Udarci se nam posreči nedvomno. Brez pomišljanja prevzamem vso odgovornost.«

»Dobro! Kdaj?«

»Sir, to vam povem jutri!«

Nato se je Monklar poslovil od kralja in se vrnil z vso naglico v svoj dvorec.

XLII.

V kakšno hišo se je zatekel Ragastan.

Odhajaje iz profosovega dvorca, je zdiral Ragastan v ulico Kanet.

Spadakapa je pekel za njim v razdruhi, ki mu jo je nalagalo spoštovanje. A vitez ga je poklical bliže k sebi, ne meneč se za etiketo.

»Ali si slučajno opazil v hiši, iz katere prihajava, kak sovražen obraz?«

zaprti. Grško poslaništvo je prevzelo nalogo, da pošlje vsakega turškega vojaka, ki je grške vere in narodnosti, v njegovo domovino nazaj na svoje stroške, ako bodo izpuščeni na svobodo in zato jih sedaj pešje vojak v grško poslaništvo s pismom, da so prosti.«

Sem je došlo od ljubljanskega odbora »jugoslovanskega rdečega križa« osem zabojev obleke in perila. Blago je dalje časa ležalo v Zemunu in šele pred par dnevi je dospelo sem.

Vojstva v Zemunu ni več toliko, pač pa innamo po noči v Belgradu brezplačno razsvetljavo. Avstrijski reflektorji razsvetljujejo iz Zemuna donavsko in savsko obalo na srbski strani. Taka produkcija traja po navadi celo noč in z daljnogledom je pri tej svetlobi mogoče razločiti posamezne predmete v Zemunu, toliko bolje tu. Vojstvo straži most čez Savo in železniško progo. —

Osobni promet med Srbijo in Avstrijo je zelo otežkočen. Že med postajo Belgrad-Zemun se pobere vsem potnikom potni listi z dostavkom, naj se zglase v policijskem uradu na postaji Zemun. To službo izvršujejo zemunski policaji. Niti ženska ne more niti iz Srbije v Avstrijo, niti obratno, ako nima potnega lista.

V Srbiji vlada o evropski vojni ali miru skrajni pesimizem in vse pričakuje da se sedanje tiho in mirno ozračje kmalu izpremeni v nevihto.

Na vse smo pripravljani. Tukajšnje časopise karakterizira današnji položaj z eno samo besedico:

»Izvolite!« — — — Mars.

Mednarodna situacija.

»Turki so bili vedno mojstri v zavlačevanju« — tudi v najbolj kritičnih časih so se znali rešiti z odlašanjem. To so poskusili tudi v londonski konferenci, ko se jim je zdelo, da ne gre vse po njih volji, oziroma da bi se z zvitostjo dalo še kaj rešiti, kar je za vedno izgubljeno. Turki delegati so se izgovarjali, da nimajo informacij — v resnici pa so imeli informacije — turško brodogradje je namreč izvabilo grško proti Dardanelam in — delegati so pričakovali uspehov. Toda njih nade so padle v vodo — kajti Turkom se manever ni posrečil. Od vseh strani se čujejo najlepša poročila za mir. V Beogradu je izdal Pasić strog ukaz listom, da ne smejo pisati proti Avstriji; par listov je bilo zaradi neposlušnosti konfisciranih.

Na Dunaju so naenkrat postali veliki prijatelji miru. Od obeh strani se skuša sovražstvo, ki je nastalo, čim preje ublažiti. Rusija kliče svoje čete z meje, Avstrija ne straži več prog, Srbija se je pomirila. Seveda popolnega zaupanja še ni: v Srbiji ostanejo polki pod orožjem in tudi v drugih državah se bo šele počasi — razoroževalo.

Pogajanja v Londonu se ugodno razvijajo in upati je, da se vsa vprašanja ugodno rešijo. Edino grško-turško vprašanje je postalo nekoliko napeto — in iz tega se izcimi lahko zopet mala kriza, ki pa jo bodo diplomati kmalu premagali.

To je splošni položaj.

AVSTRIJSKO-SRBSKA SPRAVA.

Dunaj, 20. decembra. Novi srbski poslanik na Dunaju Jovo Jovanović je imel danes posvetovanje z avstrijskim zunanjim ministrom Berchtoldom, ter je izjavil, da je Srbija za prijateljsko zblizanje s sosedno monarhijo. Srbija bo posvečala največjo pozornost novim zavje-

vanim deželah, ter odpade vsled tega za »Avstrijo bojazen pred iridentističnimi stremilji« v avstrijskih jugoslovanskih deželah. Vprašanje albanske avtonomije se bo rešilo na londonski konferenci. Vprašanje dohoda Srbije k Jadranskemu morju pa obstoja še naprej. Ali se dovoli Srbiji nevtralnemu pristanišče ali pa teritorialno in lastno pristanišče, o tem sedaj nih ni mogoče govoriti. Čim bolj se bo Avstrija prilagodila upravičenim srbskim zahtevam, tem boljši bodo medsebojni stiki.

V SOLUNU.

Solun, 20. decembra. Grški kralj Jurij je vrnil bolgarskemu carju Ferdinandu poset. Oba vladarja sta se dala fotografirati. Poset ima popolnoma privaten prijateljski značaj.

V LONDONU.

London, 20. decembra. Tu prevladuje mnenje, da bodo morale veslele energično nastopiti, da se bodo pogajanja nadaljevala. Turki niso posebno pri volji, da bi se pogajali, ker upajo na morskono zmago nad Orki. Ako bi se jim posrečilo uničiti grško brodogradje, bi imeli pristo pot — in bi mogli dobro pomnožiti svoje čete ter jih preskrbeti z municijo. Orki pa premirja ne podpišejo, ker je njih dolžnost motiti Turke. Iz Carigrada prihajajo vesti, da se v vojnem ministristvu premišlja o nadaljevanju vojne.

RUSIJA IN SRBIJA.

Belgrad, 20. decembra. Govor ruskega ministrskega predsednika Kokovceva je vzbudil v vsej Srbiji veliko radost. Iz govora čuti vsakdo, da je Rusija resno stala na strani balkanskih Slovanov in da bi jih ne bila v nobenem slučaju zapustila. — V ruski dumi se je oglašilo 57 govornikov za debato o Balkanu.

PRI ČATALDŽI.

Kolin, 20. decembra. Turki so začeli pri Čataldži pripravljati nove operacije, ker baje tudi Bolgari svoje pozicije utrjujejo. Bolgari nameravajo takoj, ako se vojna začne, z vso silo napasti Odrin — potem pa pomnožiti svoje pozicije pri Čataldži.

GRŠKI USPEHI.

Atene, 20. decembra. Orki so turško posadko na otoku Mytilene popolnoma obdali — vsak čas je pričakovati, da se posadka uda. Grška svetovna firma Rhallis je izročila ministrskemu predsedniku Venizelosu dva in pol milijona na prosto razpolago, ker so Orki osvojili otok Chios iz 400letnega robstva. Še trdke Rhallis je namreč doma iz Chiosa.

V ČRNI GORI.

Dunaj, 20. decembra. Slaboznana »Südslavische Korrespondenz« prinaša s Cetinja vest, da je položaj kralja Nikole črnogorskega zelo prekalen. V Črni gori se pojavlja gibanje proti kralju in dinastiji, ker vojna Črnogorcem ni prinesla zaželenih uspehov. Zaročniki proti dinastiji delujejo za združenje s Srbijo pod dinastijo Karagorgjevića. (To so seveda nemške kombinacije.)

BOLGARSKE FINANCE.

Sofija, 20. decembra. Bolgarska vlada je sprejela zakonski načrt, glasom katerega se podaljša moratorij do tridesetega dneva po demobilizaciji. Dovolil se je tudi 50milijonski izredni kredit za armado. Finančni minister je izjavil, da so vse vesti, ki vedo o slabih bolgarskih finančnih neresničnostih. Bolgarska lahko

LISTEK.

V senci jezuita.

»Torej mi pritrjujete, kaj ne da?« je vprašal Franc I.

»Jaz, sir? Ali mi gre pravica, pritrjevati vašemu Veličanstvu, ali ne pritrjevati mu? Jaz prihajam samo po svoja povelja in jih izvršujem. Kaj sem jaz? Mašina sem. Vaše Veličanstvo mi ukazuje, da naj pustim v miru rokovnjača Manfreda, ki vas je opsoval v vašem kraljevskem domu ...«

»Monklar!«

»Rokovnjača Manfreda, ki je nemara tisti, ki ga iščemo ... tisti, ki je ugrabil vojvodinjo Fontenbloško ...«

»Luč božja! Če je to res ...«

»Vaše Veličanstvo mi ukazuje, da naj se ne dotaknem tega človeka, ki v par dneh zapusti Pariz s svojim očetom ...«

»Kaj pravite? Povejte jasneje!«

»Uklonil se bom torej ukazom vašega kraljevskega Veličanstva,« je zaključil Monklar in pripognil glavo.

»Monklar,« je vzkliknil kralj vročično, »ukazujem vam, da se izrazite točneje!«

»Sir, to je prav lahko. Pred vsem moram povedati vašemu Veličanstvu, da me je posetil gospod De Ragastan ...«

»Kaj ima vitez opraviti z vsemi temi rečmi?« je vprašal kralj začuden.

»Tote: gospod vitez De Ragastan je prišel v Pariz, da poseti Dvor Čudežev; vprašal sem ga, ali nam ne bi maral pomagati s svojim mečem, ako pride do kakšne bitke z razbojniki ...«

»In?«

»Videl sem nekega potuhnjena z zelenim baretom ...«

»Je že ta! ...«

»A ne samo, da sem ga videl,« je nadaljeval Spadakapa, »marveč namenil sem se, da izpregovorim z vami o njem prej ko mogoče.«

»Aha!«

»Da, gospod, Predstavljajte si ... Ko privežem konja k železnemu obroču na konjskem tramu, stopi k meni mož, v črni obleki, ves črn od nog do glave, pravi, da je majordom gospoda velikega profosa, in me povabi jako vljudno, naj trčim z njim na vaše zdravje in na zdravje njegovega gospoda ...«

»In ti si hitel sprejeti ponudbo to se razume?«

»Kajpak, gospod. Sledil sem vrlemu majordomu v njegovo pisarno; in dasi je bil v žalni obleki, se je mož vendarle izkazal vselega fanta ... Z veliko spretnostjo je odmašil steklenico belega vina, ki me je spominjalo kiantija, saj veste, ki sva ga pila v starih časih. No, in bila sva ravno pri tretjem kozarcu, in dični majordom je ravno hotel odmašiti drugo steklenico, kar se prikaže v pisarni mož, o katerem govorite. Spremljal ga je dedec, ki sem ga spoznal na prvi pogled, da je moj rojak; lahko bi rekel z gotovostjo, da je bil Napolitanec ...«

»Le nadaljuj, Spadakapa,« je velel vitez, videč da se oproda ustavlja.

»Izkušam se spomniti natanko, kaj sta se menila ta dva lumpa, zakaj to stoji, da morata biti dva pretkana razbojnika. Njiju razgovor me je presenetil tem bolj, ker se kujona nista prav nič menila, ali ju kdo sliši ali ne. Sicer pa sta govorila italijansko; najbrže sta mislila, da ju itak nihče ne razume. Kolikor se spominjam, sta govorila tako le:

»Zdaj se mi zdi, da držim svojega Man-

freda za vrat, je rekel dedec z zelenim baretom.«

»Trikot,« je pripomnil Ragastan. »To je njegovo ime.«

Spadakapa je nadaljeval:

»Ali je tujec zgoraj?« je vprašal Napolitanec.

— Da, je odgovoril, oni, ki ga vi imenujete Trikota, gospod veliki profos mu bo že zmisljal štreno ...

— Koliko zaslužiš pri tej reči?

— To, da se maščujem nad Manfredom. In ti?

— Jaz se zadovoljim s par svetlimi zlatniki. Saj sem si že precej pomagal s kupčijo, ki sem jo imel z vojvodinjo Etanpsko ...

»Nato,« je zaključil Spadakapa, »sta falota morebiti opazila, da ju poslušam, kajti umolknila sta nenadoma, in par trenutkov nato je prišel nekdo po onega, ki mu pravite Trikot.«

Ragastan ga je ves čas pazno poslušal. Rekel ni ničesar, dokler nista prišla v ulico Kanet.

Ko pa je razjahal na dvorišču svojega dvorca, je rekel Spadakapi:

»Kakšno je tvoje mnenje o tem dvorcu?«

»Moje mnenje je takšno, da je prekrasen in vreden vašega bivanja, gospod vitez.«

»Da toda veliki profos ve, da stanujem tukaj ...«

»Kaj za to, gospod?«

»No, vsakovrstni vzroki mi prepovedujejo, obdržati stanovanje, ki je znano velikemu profosu ... Spadakapa, odpravi se in poišči samotno hišo, ki naj bo tako oddaljena od vsakršnega hrupa in prometa, da bomo res varni. Za vse druge pa, ne izvzemši vratarja tega dvorca, stanovanja še nadalje v ulici Kanet ... Ali si razumel?«

»Narodno-socijalna mladinska organizacija« v Trstu ima v nedeljo, dne 22. decembra dva društvena sestanka. Prvi se vrši v društvenih prostorih N. D. O pri Sv. Jakobu blizu Jadrana ob 11. uri popoldne. Drugi stestanek pa se vrši v konzumnem društvu v Rojanu ob 4. uri popoldne. — Kakor je javnosti že znano, so pravila »Nar. soc. mlad. org.« potrjena, zaradi tega se je začel gibati pripravljeni odbor prosteje. Pa tudi mladina nima sedaj nobenih ovir s svojimi sestanki. Upamo, da prihiiti vsa zavedna mladina na ta sestanka in pripelje seboj tudi mlajše tovariše, ki še niso poučeni o pomenu in cilju te tako potrebne organizacije. — Na sestankih se bodo vpisovali novi člani od 14. do 28. leta. Pričakujemo od že organiziranih bratov, da storijo svojo dolžnost.

Pevsko društvo »Trsta« v Trstu vabi vse gg. pevke in pevce, da prihajajo redno k pevskim vajam, ki se vrše vsaki **torek in petek** v prostorih »Delavskega podpornega društva«, ulica Giorgio Galati 20/I. (Narodni dom). Ker se to društvo pripravlja za svoj veliki koncert, so naprošeni vsi oni, ki mislijo še pristopiti k zboru, da to store čim prej. Ne moremo si kaj, da ne bi priporočali našim tržaškim Slovanom, ki imajo veselje do lepega petja in posedajo lepe glasove, da pristopijo k temu znaniemu pevskemu društvu. Saj se je že neštokrat pokazalo s svojimi raznimi nastopi, da res zasluzi, da ga priporočamo Slovanom, bivaj čim v Trstu. Petje vodi dobroznani slovenski kompozist prof. Vasilij Mirk.

Pevskemu društvu »Trsta« so darovali pevci istega društva o priliki odstopa pevskega zbora od slovenskega gledališča K 65,80.

Legenda

Kakor slišal, tako zapisal Lipe Figi.

Sveti Peter pred nebeskimi vrati vpraša prišlo osebo: »Kdo si?«

Oseba: »Jaz sem Srb, padel sem na bojnem polju, krogla mi je predrila srce, umrl sem za narod in domovino in zdaj sem tu. Moje celotno življenje sem živel pošteno in delavno, ljubil sem narod in očetnjo, bil sem trezen in skromen v svojih potrebščinah, državi sem plačal svoj davek in cerkvi sem oddajal pošteno svoje prispevke.«

Sveti Peter: »Tebe v nebesih ne potrebujemo, ti pripadaš drugam. Praviš: ljubil sem narod in domovino. To je pagansko in zasluziš kazni. Vera tvoja je drugačna od rimske — ti si vsled tega krivoverec in zaslužiš večne muke v peklu — poberi se dol, kjer je škripanje z zobmi, kjer se boš v večnem ognju pokoril za svoje poganstvo in krivoverstvo.« Sveti Peter ga pošlje v drug oddelek, kjer je vhod v srbska nebesa.

Bliza se druga oseba in Sv. Peter jo vpraša: »Kdo si ti?«

Oseba: »Jaz sem Slovenec. Pili in vasovali smo pri dekletih in ta preklemani Jučkov Matevž me je z nožem v prsa sunil tako, da sem le-tu sem priletel. V življenju sem večidel poplaval, če sem imel kaj pod palcem, neroden sem bil res, ampak volil sem klerikalno; v cerkvi sem vsako nedeljo in praznik hodil in sem tudi vse dolžnosti rimske cerkve opravljal, gospod kaplan so bili moj posebno dober prijatelj — v njih imenu sem enega liberalca premikastil.

Sveti Peter: »Kar brz noter v nebesko kraljestvo — si že fejš fant, Janez.« Pa ga lepo prosimo skozi dveri, kjer je večno izveličanje — Amen.

Med Bolgari.

Na posetu v bolgarski narodni hiši. — Skupni obed v bolnici. — Naš sluga Teodor. — Nenavadni gost.

Ljubezniva gospa Pančeva, ki je z vso verno skrbela za našo bolnico, naju je povabila na obed. Najela sva si izvoščeka in sva se odpeljala k nji. Bila sva prvič v bolgarski narodni hiši in sva sprejela prvič bolgarsko gostoljubnost po narodnem običaju. Pri Srbih in Bolgarih je namreč navada, da se ponudi novemu gostu, ki pride prvič v hišo takozvano »sladko«. To je sadje, namočeno v sladkorju, podobno našemu kompotu. Sladko se ponudi na malem krožniku z žličico, obenem se poda kozarec vode. Človek, ki tega ni navajen, je prvič lahko nekoliko neroden — zato sva se tudi midva nekoliko spogledala in sva premišljala, kako bi se te jedi lotila; prijaznost gospe dr. Pančeve pa naju je kmalu rešila vseh zadreg. Pozneje sva sprejemala pri drugih posetih, pri metropolitu i. dr. gostoljubno na isti način. Seveda potem nisva bila več v zadregi. Stvar tudi ni tako težka, kakor bi si kdo mislil: z žličico se vzame par kosov sladkega in na to se izije voda. S tem je gost sprejet v hišo. »Sladko« se poda stoji — ne pri mizi — takoj v sprejemni sobi.

Po tem narodnem sprejemu naju je gospa peljala v sobo, kjer sva imela priložnost videti lepo bogato stanovanje — ki je povsod kazalo, da sva v domu narodnega Bolgara.

Dr. Pančev, mož najine gostiteljice, je bil seveda na volni — kot zdravnik. Gospa je nama pravila, da je redko dobiva poročila od svojega moža. Na pismih ni označen kraj, kje je pisano. Dr. Pančev je poročal, da je tam dosti dela — mnogo ranjencev in da je živ in zdrav. Poročila so bila kratka. Gospa dr. Pančeva je kot vrla Bolgarka sprejemala tudi te kratke vesti z veseljem, saj so ji oznanjale vsaj to, da njen mož še živi, in da vrši svoje dolžnosti do domovine.

Pri obedu se je razpletel naš pogovor na razne stvari. Rekla je, da bi za izprehode sama rada ponudila svojo ekvipažo — toda ekvipaža je na vojni. Konje in kočijo je vzela rekvizicija. Obed sam je nama ponudil mnogo izvrstnih in okusnih jedi, ki so bile dokaz, da boljša bolgarska kuhinja ne zaostaja za katerikoli evropsko in da je bila naša čorba tudi le znak vojne.

Gostoljubnost, iskrena prijaznost in srčna ljubeznivost, ki sva jo našla v hiši gospe dr. Pančeve, sva srečala tudi v drugih narodnih hišah, kamor sva bila povabljen.

Tudi midva sva hotela pokazati svojo nva-ležnost in gostoljubnost onim, ki so z nama trpeli in delali, to so bile naše sestre strežnice in domakin. Zato sva jim hotela napraviti skupen obed. Toda kako. Gostilnice in hoteli, kakor sem rekel — so bili zaprti — šele pozneje so se otvorili pritlični prostori hotela »Boulogne«. Vkljub temu sva skušala doma spraviti skupaj nekaj boljši obed. Naše sestre strežnice so šle z veseljem na delo. Ker je primanjkovalo miz in stolov — smo napravili v kuhinji mizo iz desk. Ko smo jo pregnili, je bila prav lepa. Sedeže smo napravili, kakor se je dalo. Sestre strežnice so pokazale svojo kuharsko umetnost in so iz skromnih sredstev pripravile prav dober obed. Vsedli smo se k obedu: sestre, domakin in midva — naši strežaji so pa stregli. Pri mizi je vladalo pravo bratsko veselje — saj je nas že par tednov družilo skupno človekoljubno delo in med nami je vladala narodna in prava bratovska ljubezen. Ta vzgledna solidarnost se je pokazala tudi pri obedu — dasi nismo govorili napitnic — vendar smo čutili vsi eno.

Po obedu sva hotela dati vsakemu čašo vina — toda čaš ni bilo — zato pa smo porabili šalice in tudi to nam ni skazilo dobre volje, nasprotno — skromnost, s katero smo stregli drug drugemu, je budila v naših srcih radost in veselje. Tak je bil torej naš skupni obed.

Pri svojih spominih ne smem pozabiti neke osebe, ki je bila nama najbližja — to je naš sluga — Teodor. Takoj prvi dan so ga odločili nama za osebnega strežaja. Teodor se je takoj zavedal, da ga je zadela resna naloga, in jo je skušal kolikor mogoče vestno opravljati. Teodor je bil po poklicu mesar in je prinesel svoj mesarski nož tudi od doma s seboj. Tu ga je nosil pri pasu ob strani. Doma je bil tam nekje daleč od Vrta. Ko je bil star 18 let, se je oženil — zdaj mu je bilo 30 let. Ker je bil vsled neke bolezni iz mladosti kratkoviden — ni mogel na bojišče in je postal za potrebo v bolnici. Tako je bil določen za najinega strežaja. Žena mu je od doma večkrat pisala; teh pisem je bil naš Teodor zelo vesel in je o njih pravil vsem: nama — setram in drugim. Seveda je tudi on pisal domov.

Teodor je skrbel za najino sobo. Zjutraj, ko se je komaj danilo, je prišel tiho po prstih v najino sobo in je zakuril peč. To je delal, ko tiho, da naju res ni prebudil. Nekoč se mu je ponesrečilo, da je neko poleno zaropotalo in Teodor je bil cel dan zelo nesrečen. Nič ni izdalo, ko sva ga tolažila; on se je zavedal, da bi se to ne bilo smelo zgoditi. Teodor je imel tudi dolžnost nama poročati o raznih stvarih. Dobro je vedel, da nama dež ni po volji, toda v Vrtačih je bilo in lilo. Zato je bil zelo nesrečen, ako je moral zjutraj na najino vprašanje, kako je vreme — naznaniti, da »vati«. Bog ve, kaj bi bil dal, da je mogel vreme izpremeniti. Bil je vsled tega bolj nesrečen nego midva Teodor — bila pristna bolgarska narodna duša, udan in zvest, uslužen in potrebljiv, pri tem strog do samega sebe in vreden v svoji službi. Taki so morali biti oni junaki, ki so med dežjem krogeji sledili svojim poveljnikom. — Čutil sem se, kak smisel za snago je imel naš sluga. Pa bi ne umazal tal, je sezul svoje šlape pred vrati in je v samih nogavicah prišel v sobo. Ko sva se ločila, je bilo tudi Teodorju žal za svojima gospodoma. Rekel je, da pride za nama v Ljubljano. Misli je to prav resno, zdelo se mu je čisto naravno in samo posebi razumljivo, da naju bo nekoč obiskal. Nisva mu mogla ugovarjati. Zakaj ne? Ako smo mi prišli tja, in smo bili z njim zadovoljni, lahko tudi on pride v Ljubljano. Ako se pride iz Ljubljane v Vrtačo, je gotovo pot tudi od Vrtače do Ljubljane — in tako bi Teodor vsaj videl, od kod sta bila gosjoda, ki jima je stregel v vrtačanski bolnici — tako pridno in zvesto.

Tako sva doživela v prijetni družbi razne vesele dogodke. Hitro so minevali dnevi in tako je le prekmalu prišel tudi dan našega slovesa.

Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

POSLOVNA ZBORNICA.

Dunaj, 20. decembra. Na današnji seji poslovske zbornice je bil zakon o vojni služnosti sprejet tudi v tretjem branju in sicer z veliko večino. Nato se je pričela razprava o poslovnem provizoriju, tekem katere je prišlo do zelo burnih prizorov v zbornici. Predsednik je namreč obljubil, da dobe pri debati besedo tudi narodni socialci, kar pa se ni zgodilo. Radi tega so bili narodni socialci silno ogorčeni in pričeli hrupno obstrukcijo. Poslanec Lisij je razbil svoj pult. Pri dejanskih popravkih so se pri vsaki točki priglasili vsi narodni socialci in govorili toliko časa, dokler jim ni predsednik vzel besede. Podaljšani poslovni provizorij je bil končno sprejet z velikansko večino. Proti so glasovali le češki narodni socialci.

Dunaj, 20. decembra. Popoldne je zbornica razpravljala o službeni pragmatiki. Govorilo je več govornikov, nakar je bil sprejet predlog za konec debate. Na to je bila seja zaključena. Prihodnja seja se vrši dne 27. t. m. po božičnih praznikih in nadaljevala debata o službeni pragmatiki.

Dunaj, 20. decembra. Proračunski odsek je razpravljala o proračunskem provizoriju. Takoj začetkom se je izjavil dr. Korošec, da slovenski klerikalci na vsej črti odnehalo z obstrukcijo v odseku. Jutri bo vlada nadaljevala svoja pogajanja z Rusini in ni izključeno, da bodo tudi Rusini pustili obstrukcijo.

MIROVNA KONFERENCA.

London, 20. decembra. Listi poročajo, da je zavlačenje pogajanj delo turškega delegata Rešid paše, ki hoče svojim turškim tovarišem pridobiti dovolj časa. Turki nameravajo tudi velesile zaprositi za posredovanje. Jutrišnja seja mirovne konferenca bo odločilna za nadaljni razvoj.

Sofija, 20. decembra. Bolgarski listi poročajo, da so se balkanski delegati sporazumeli v tem, da v albanskem vprašanju in vprašanju Egejskih otokov ne bodo poprej razpravljali, dokler ne spoznajo stališča poslaniške konference v teh vprašanjih. Balkanske države hočejo dobiti že v naprej za vse svoje korake privoljenje velevlasti, da preprečijo kako poznejšo evropsko konferenco. Poročila bolgarskega delegata dr. Daneva o toku pogajanj so zelo optimistična in je sklepati iz njih, da pride kmalu do mirovne pogodbe.

POSLOVNA KONFERENCA IN RUMUNIJA.

Bukarešt, 20. decembra. Francoska vlada je obvestila rumunsko vlado, da bo podpirala njeno prošnjo, da se bo onih sej poslan. konference, kjer se bo razpravljalo o rumunskih interesih na Balkanu, udeleževal tudi rumunski delegat.

DEMISIJA TURŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

Carigrad, 20. decembra. Listi poročajo, da je zunanji minister Noradunghian že dvakrat podal svojo demisijo, ker se je v gotovih krogih pojavil močan odpor proti njegovi politiki, a da je veliki vezir Kiamil paša demisijo obakrat odbil.

MLADOTURŠKI KONGRES.

Bruselj, 20. decembra. Koncem tega meseca se vrši v Bruslju mladoturški kongres, kjer se bo razpravljalo o akciji, kako bi se moglo vreči sedanji Kiamilov kabinet. Vrh tega bodo Mladoturki tudi začeli agitacijo, da se mirovna pogajanja razbijejo.

NOVE GRŠKE ČETE NA MITILENE.

Atene, 20. decembra. Grki so izkrcali v luki Moliyo zopet 4000 vojakov. Pri Samakun je prišlo do boja s Turki.

Odgovorni urednik Radivoj Korene. Last in tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani.

Mali oglasi.

Zlata ura s tremi zlatimi pokrovi se za 65 K prodaja na Sv. Petra nasipu št. 3.

V nedeljo, dne 22. t. m. trgovina ves dan odprta.

FR. P. ZAJEC
urur in optik, trgovina z zlatino in srebrnino
Ljubljana, Stari trg št. 9.

Najcenejši nakup božičnih daril!!

Stanovanja.

V Predovičevih hišah na Selu in Pod Golovcem je več raznih stanovanj za oddati. Odda se tudi s 1. februarjem 1913.

gostilna na Selu.

MIHAEL KASTNER, Ljubljana

Kongresni trg št. 10

dobavlja najcenejše: špecerijsko blago; jedilno in živilo soli; petrol ej (tudi v originalnih pločevinastih posodah); obdačen in neobdačen bencin za motorje in avtomobile; gasolin, cigroin za razsetljavo; gorilno olje za Diesel-motorje; vseh vrst strojno olje; parafin itd. itd.

Vse mineralne vode in studenčne produkte vedno sveže v zalogi.

BOŽIČNA DARILA.

Ceneje kakor od vsake razprodaje.

Briljant prstane (prave Ia) . . . od K 15— naprej
Diamant prstane . . . . . od K 10— naprej
14-kar. zlate prstane . . . . . od K 3'50 naprej
Briljant uhani . . . . . od K 60— naprej
14-kar. zlati uhani . . . . . od K 3'50 naprej
14-kar. zlate zapetnice . . . . . od K 18— naprej
14-kar. zlate zapetnice z uro . . . . . od K 80— naprej
Srebrne zapetnice z uro . . . . . od K 18— naprej
Srebrna tula ura . . . . . od K 20— naprej

14-kar. zlate damske ure . . . . . od K 20— naprej
14-k. zlate dam. ure z briljanti . . . . . od K 48— naprej
14-k. zlate dam. ure z diamanti . . . . . od K 28— naprej
14-kar. zlate damske verižice . . . . . od K 19— naprej
14-kar. zlate damske collier . . . . . od K 9— naprej
14-kar. zlate moške verižice . . . . . od K 19— naprej
14-kar. zlate moške ure . . . . . od K 40— naprej
14-k. zlate moške ure z z pok. . . . . od K 60— naprej
itd. itd.

Velikanska zaloga ur, verižice iz zlata, srebra, jekla in nikla, kakor vseh drugih v mojo stroko spadajočih predmetov, pariške marmornate ure itd.

Moje cene so tako nizko postavljene, da največji konkurenci klubujem in nudim mojim cenj. odjemalcem največje in najboljše jamstvo.

H. Suttner

Glavna in razpošiljalna trgovina Glavni trg št. 25
Podružnica in delavnica Sv. Petra cesta št. 8.

Lastna protokolirana tovarna ur v Svici. Tovarniška znamka „IKO“.
Edino zastopstvo za Kranjsko tovarne „ZENITH“.

Kavarna Leon
Celo noč odprto
Celo noč odprto
Stari trg št. 30.

Slavnemu občinstvu se naznanja da bo trgovina

V nedeljo ves dan odprta.

Fr. Čuden, Ljubljana
Prešernova ulica.

Brzojavka.
V italijanski kuhinji

hotela pri Maliču nasproti glavne pošte
se dobe vsak dan asortirane morske ribe. Vina samo iz najboljših kleti in sicer: brionska, porenška iz agrarnega zavoda. Opolo-vino po 72 v liter za družino na dom postavljenito.

Lasne kite

po 5, 7, 9 in 12 K. Barva za lase in brado „Neril“ od dr. Drallea v steklenicah po 2 in 4 K — Lasne podlage in mrežice vse vrste. — Lasulje, brade, šminke itd. za gledališča. — Šminke in puder za ulico, vse po jako zmernih cenah priporoča

Štefan Strmoli, Ljubljana
Pod Trančo 1 (zraven čevlarskega mostu) izdelovalnica za vsa lasna dela.

FR. P. ZAJEC
Ljubljana Stari trg 9 Ljubljana
priporoča kot prvi slovenski izprašani in oblatveno koncesijonirani optik in strokovnjak svoj optični zavod.

Dalnogledje, toplo-merc, in zrakomere vseh vrst.
Očala, ščipalniki natančno po zdravniškem receptu.
Cenike pošiljam na zahtevo zastonj in poštne prosto.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Meto-
dove šolske družbe!

Velika božična okassion prodaja

damskih paletov, raglanov, kostumov in bluz v vseh najmodernejših
barvah in fazonah. — Nadalje ogromna zaloga raglanov, oblek in klo-
bukov za gospode in dečke.

Cene priznane nizke!

Postrežba solidna!

„Angleško skladišče oblek“

O Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg št. 5.

V zalogi je vedno
do 500 kosov od
2 do 60 K komad,
tako da si vsakdo
lahko izbere.

Ob nedeljah se do-
bivajo venci v isti
hiši v I. nadstr.

Slavnemu občinstvu v mestu in na deželi vljudo priporočam
največjo zalogo krasnih

nagrobni vencev in trakov

z napisi.

Zunanja naročila se izvršujejo hitro in točno.

Cene brez konkurence.

FR. IGLIČ Ljubljana,
Mestni trg št. 11-12

! Pozor trgovci !

Od danes naprej se pro-
daja galanterijsko blago in
pletanine iz konkurzne ma-
se Ludovika Dolenca, v Pre-
šernovi ulici
pod tovarniško ceno.

Največjo izbiro
razglednic

za praznike
od 2 vinarja naprej priporoča

Marija Tičar

Ljubljana, Sv. Petra c.
nasproti „Zlate kaplje“.

Gramofoni - automati !!

» » tovarniška zaloga » »

Za vsak gramofon pisмено jamstvo.

Gramofon-Ateljeer

A. Rasberger

Ljubljana, Sodna ulica 5.

Pazite natančno na naslov. Jaz ne prodajam
ur in šivalnih strojev. Imam specijelno samo
gramofone, godbene automate in druge
mehanične godbene stroje. Lastna delav-
nica za popravila.

Pišite po cenik. — Predno kje kupite, ogledajte
si mojo zalogo.

Vse potrebščine in vsakovrstno kolesje v zalogi.

!! Za Božič !!

Različne predmete za okrašenje božičnih drevesc,
raznovrstne torte, mandlovo in čajno pecivo, najfinejše desertne in čokoladne bonbone,
potice, tudi po naročilu in sicer medene, orehove, rozinove, šartelj itd. ter vseh vrst
kruh in pecivo priporoča

JAKOB ZALAZNIK

slaščičarna, pekarna in kavarna, Ljubljana Stari trg št. 21.

Redka prilika!

Vsled prestoječe inventure izključim nekatere spodaj omenjene predmete

z 25% popusta

od stalne cene in sicer od danes naprej:

Bluze iz volne, batista, čipkaste in svilnate. —
Hišne halie iz barheta, batista in volne. —
Spodnja krila iz listra, klota in svile. — Ple-
tene jopice in še nekaj kožuhovine.

Modna trgovina P. MAGDIČ

Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Del. glavnica: **Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani.** Rez. fond nad
K 8,000.000. K 800.000.

Stritarjeva ulica št. 2, (lastna hiša)

Podružnice v Spljetu, Celovcu, Trstu, Sarajevu, Gorici in Celju.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun ter jih obrestuje od dne vloge po čistih

4 1/2 %

Ustanovljena leta 1831.

Največja zavarovalnica avstro-ogrske države

C. kr. priv. občna zavarovalnica Assicurazioni Generali v Trstu.

Glavni zastop v Ljubljani, Mariin trg - Sv. Petra cesta št. 2, v lastnem domu.

Zavaruje zoper požar na poslopih, pohištvu in blagu, tatinski vlom, škode vsled prevažanja, poškodbo zrcel in zvonov. — Na življenje in za dobo v
vseh mogočih sestavah. — Tekom leta 1911. se je zavarovalo 21.289 oseb za kapital na 170 milijonov kron na življenje. — Družba je izplačala za
škodo nad 1063 milijonov kron. — Premoženje družbe znaša nad 417 milijonov kron. 362

Razglas.

Mestna hranilnica v Kranju

je vsled sklepa upravnega odbora v seji dne 17. decembra 1912

zvišala obrestno mero počenši s 1. jan. 1913

in sicer:

1. za hranilne vloge na 4 1/2 % — hranilne vloge se obrestujejo polmesečno, obresti se pripisujejo h kapitalu polletno, to je dne 30. junija in dne 31. decembra vsakega leta, rentni davek plačuje hranilnica sama iz lastnega premoženja;
2. za vsa hipotečna posojila na 5 1/2 %;
3. za občinska posojila in posojila javnim korporacijam za 1/2 %, oziroma za nova taka posojila na 5 %;
4. za posojila na vrednostne papirje na 6 % in
5. za menice na 7 %.

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Kranju

dne 18. decembra 1912.